

ЗАТВЕРДЖЕНО  
Наказ Міністерства освіти і  
науки,  
молоді та спорту України  
29 березня 2012 року № 384

**Форма № Н-3.03**

## МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

---

(найменування центрального органу управління освітою, власник)

### *АДАПТИВНИЙ СПОРТ*

---

(назва навчальної дисципліни)

### ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки                      спеціаліст

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 7.01020201 «Спорт (за видами діяльності)»

спеціальності 7.01020201 «Спорт (за видами діяльності)»

(Шифр за ОПП ...)

Львів  
2013-2014 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Львівський державний університет фізичної культури

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Передерій А.В. – доц. к.фіз.вих.

Обговорено та рекомендовано до видання Президією Науково-методичної комісії з напрямку підготовки 7.01020201 – Спорт (за видами діяльності)  
“\_\_\_\_\_” \_\_\_\_\_ 20\_\_ року, протокол №\_\_

## ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Адаптивний спорт” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» спеціальності 7.01020201 «спорт (за видами діяльності)».

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни є знання про організаційні, програмно-нормативні та методичні основи спорту осіб з особливими потребами.

**Міждисциплінарні зв’язки:** "Загальна теорія підготовки спортсменів", "Олімпійський спорт", дисципліни медико-біологічного циклу.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

**Змістовий модуль 1.** Історичні основи адаптивного спорту.

**Змістовий модуль 2.** Організаційні та програмно-нормативні основи адаптивного спорту.

**Змістовий модуль 3.** Методичні основи адаптивного спорту

### 1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1.**Метою** навчальної дисципліни “Адаптивний спорт” в системі підготовки фахівців зі спеціальності “Олімпійський та професійний спорт” є вивчення організаційних, програмно-нормативних та методичних основ спорту осіб з особливими потребами, в т.ч. паралімпійського, дефлімпійського спорту та Спеціальних Олімпіад, їх ідеалів, принципів, місця в системі явищ сучасного суспільного життя, теорії і методики підготовки спортсменів-інвалідів до змагань.

1.2. **Завданнями** дисципліни є формування професійного світогляду майбутніх фахівців, основ знань і навичок організації тренувань та проведення змагань серед спортсменів різних нозологій. Набуті знання і навички використовуються при вивченні окремих спортивно-педагогічних дисциплін, в період тренерської практики і після закінчення університету в практичній діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні процесі вивчення дисципліни студенти повинні:

#### знати:

організаційну структуру спорту інвалідів на міжнародному, національному та місцевих рівнях, специфічні вимоги до організації тренувань та проведення змагань для спортсменів різних нозологій.

#### вміти:

застосовувати у практичній діяльності одержані знання, організувати спільну роботу з родинами спортсменів, організувати та проводити тренування, планувати та проводити змагання.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 72 години / 2 кредити ECTS.

## **2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни МОДУЛЬ 1**

### **Змістовий модуль 1. Історичні основи адаптивного спорту**

#### **Тема 1. Загальна характеристика адаптивного спорту.**

Олімпійський рух, його характеристика та зміст. Олімпійський рух як “концентрована, організована, універсальна і постійна діяльність всіх осіб та організацій, яких надихають цінності Олімпізму, що проводиться під керівництвом МОК. Ця діяльність охоплює п’ять континентів. Вона досягає своєї вершини, коли збирає разом атлетів світу на величезному спортивному фестивалі — Олімпійських іграх...” (Олімпійська Хартія).

Підрозділи олімпійського руху. Історичні джерела паролімпійського руху. Характерні риси складових елементів паролімпійського руху.

Змагання інвалідів в Міжнародній олімпійській системі. “Паролімпійські ігри” - Олімпійські ігри інвалідів. Історія Паролімпійських ігор.

#### **Тема 2. Характеристика окремих складових адаптивного спорту в міжнародній олімпійській системі.**

Періодизація Паролімпійських ігор. Характеристика Сток-Мандевільського періоду (1952-1959). Характеристика I паролімпійського періоду (1960-1972). Характеристика II паролімпійського періоду (1976-1988). Характеристика III паролімпійського періоду (з 1992 р.). Термін «Паролімпіада». Програма Паролімпійських ігор. Вимоги до літніх та зимових паролімпійських видів спорту. Олімпійські види спорту в програмі Паролімпійських ігор. Неолімпійські види спорту в програмі Паролімпійських ігор. Нозологічно-детерміновані види спорту в програмі Паролімпійських ігор. Зимові Паролімпійські ігри. Адаптивний спорт як соціальне явище. Загальна характеристика Дефлімпійського спорту. Загальна характеристика Спеціальних Олімпіад. Цільово-результативні аспекти адаптивного спорту.

### **Змістовий модуль 2. Організаційні та програмно-нормативні основи адаптивного спорту**

#### **Тема 3. Організаційні основи адаптивного спорту.**

Виникнення спортивних організацій інвалідів. Діяльність керівних організацій адаптивного спорту в світі. Міжнародний спортивний комітет глухих (Comite International des Sports des Sourds, CISS), з 2003р. Міжнародний дефлімпійський комітет. Міжнародна Федерація Сток-Мандевільських ігор (International Stock Mandeville Games Federation - ISMGF), нині Міжнародна Сток-Мандевільська Федерація Спорту на Візках (International Stock Mandeville Wheelchair Sport Federation - ISMWSF), Міжнародна спортивна організація інвалідів (International Sports Organization for the Disabled, ISOD), Міжнародна організація Спеціальних Олімпіад (Special Olympics Inc, SOI), Міжнародна спортивна і рекреаційна асоціація (осіб з) церебральним паралічем (Cerebral Palsy - International Sports and Recreation Association, CP-ISRA), Міжнародна спортивна асоціація сліпих

(International Blind Sports Association, IBSA). Міжнародний паролімпійський комітет (МПК) - керівний орган Паралімпійського руху. Структура МПК. Основні завдання МПК. Президенти МПК. Нозології інвалідів, які беруть участь в Паралімпійських іграх. Діяльність керівних організацій адаптивного спорту в Україні.

#### **Тема 4. Програмно-нормативні основи адаптивного спорту.**

Довідник Міжнародного паролімпійського комітету. Програмно-нормативні документи дефлімпійського спорту. Основні положення Конституції глухих. Загальні технічні правила літніх та зимових дефлімпійських ігор. Філософія Спеціальних Олімпіад. Мета і завдання Спеціальних Олімпіад. Загальні правила Спеціальних Олімпіад.

### **Змістовий модуль 3. Методичні основи адаптивного спорту**

#### **Тема 5. Особливості системи підготовки в адаптивному спорті**

Характеристика системи підготовки в адаптивному спорті. Специфіка навчання, розвитку, виховання та реабілітації як процесної підсистеми системи підготовки в адаптивному спорті. Специфічність вимог до організації змагань серед осіб з особливими потребами. Особливості проведення тренувальних занять зі спортсменами різних нозологій.

Вимоги до організації змагань за програмою Спеціальних Олімпіад. Класифікація спортсменів з вадами інтелекту. Процедура дивізіонування. в змаганнях Спеціальних Олімпіад. Структура тренувальної програми Спеціальних Олімпіад. Структура тренувального заняття за програмою Спеціальних Олімпіад.

#### **Тема 6. Класифікація – основа системи підготовки в адаптивному спорті.**

Роль класифікації в адаптивному спорті. Характеристика медичної класифікації в адаптивному спорті. Класифікація спортсменів з травмами хребта та спинного мозку. Класифікація спортсменів з ампутаціями. Класифікація спортсменів з церебральним паралічем. Класифікація спортсменів з «іншими пошкодженнями опорно-рухового апарату». Характеристика функціональної класифікації в адаптивному спорті. Приклади функціональних класифікацій в паролімпійському спорті. Характеристика коефіцієнтно-гандикапної класифікації в адаптивному спорті. Класифікація спортсменів з вадами зору. Класифікація спортсменів з вадами слуху.

### **3. Рекомендована література**

#### **Базова:**

1. Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів : [підруч. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту] / Ю. А. Бріскін. – К. : Олімпійська література, 2006. – 263 с. – ISBN 966-7133-79-6
2. Бріскін Ю.А. Адаптивний спорт. Спеціальні Олімпіади: навчальний посібник. - Львів: "Ахіл", 2003. - 128 с.

3. Бріскін Ю.А. Організаційні основи Паралімпійського спорту: навчальний посібник. - Л.:“Кобзар”, 2004. - 180 с., іл.
4. Бріскін Ю. А., Передерій А.В. Вступ до теорії спорту інвалідів: навчальний посібник. Л.:”Апріорі”, 2008 – 70 с.

#### **Допоміжна:**

1. Передерій А., Борисова О., Брискин Ю. Общая характеристика классификаций в спорте инвалидов // Наука в олимпийском спорте. - 2006. - № 1. - С. 50-54.
2. Бріскін Ю.А.,Передерій А.В. Класифікаційні стратегії Паралімпійського спорту //Оздоровча і спортивна робота з неповносправними / За заг.ред. Бріскіна Ю., Линця М., Боляха Е., Мігасевича Ю. Львів: Видавець Тарас Сорока.- 2004.- - С. 22-29
3. Григоренко В.Г. Дифференциально-интегральный подход в организации педагогической системы коррекции двигательной сферы инвалидов с нарушениями функций спинного мозга // Тезисы докладов 1-й Всесоюзной научной конференции “Физическая культура и спорт инвалидов”. -Одесса, 1989.
4. Григоренко В.Г. Принцип дифференциально-интегральных оптимумов - Симаков Ю.П. Генезис и типологическая классификация параолимпийского движения // Теория и практика физической культуры. - 1991. -№ 7. -С. 7-10.
5. Симаков Ю.П. Параолимпийское движение: структура и тенденции развития // ВНИИФК. Тезисы всесоюзной науч. конф. по проблемам олимпийского спорта (Челябинск, 22-26 мая 1991 г.). -М., 1991. -С. 48-50.
6. Соболевский В.И. Этико-деонтологические аспекты физкультурно-оздоровительной работы среди инвалидов // Теория и практика физической культуры. -1990. -№ 1. -С. 48-50.

**4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:** залік.

**5. Засоби діагностики успішності навчання:**

- Написання конспектів самопідготовки;
- Опитування на семінарах;
- Підготовка практичних робіт (для студентів денної форми навчання);
- Написання самостійних робіт;
- Написання контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання)
- Залік

#### **Залікові вимоги з дисципліни «Адаптивний спорт»**

1. Адаптивний спорт у Олімпійському русі.
2. Загальна характеристика Паралімпійського руху.
3. Загальна характеристика Дефлімпійського руху.
4. Загальна характеристика Спеціальних Олімпіад.
5. Цільово-результативні аспекти адаптивного спорту.

6. Історія Паралімпійських ігор.
7. Періодизація Паралімпійських ігор.
8. Характеристика Сток-Мандевіллського періоду.
9. Характеристика I паралімпійського періоду.
10. Характеристика II паралімпійського періоду.
11. Характеристика III паралімпійського періоду.
12. Термін «Паралімпіада».
13. Програма Паралімпійських ігор.
14. Зимові Паралімпійські ігри.
15. Адаптивний спорт як соціальне явище.
16. Виникнення спортивних організацій інвалідів.
17. Керівні організації адаптивного спорту.
18. Діяльність керівних організацій адаптивного спорту в світі.
19. Діяльність керівних організацій адаптивного спорту в Україні.
20. Діяльність Міжнародного паралімпійського комітету.
21. Програмно-нормативні основи дефлімпійського спорту.
22. Програмно-нормативні основи діяльності Спеціальних Олімпіад.
23. Структура МПК.
24. Основні завдання МПК.
25. Президенти МПК.
26. Програмно-нормативні документи дефлімпійського спорту.
27. Основні положення Конституції глухих.
28. Загальні технічні правила літніх та зимових дефлімпійських ігор.
29. Філософія Спеціальних Олімпіад.
30. Мета і завдання Спеціальних Олімпіад.
31. Структура системи підготовки в адаптивному спорті.
32. Класифікація – основа системи підготовки в адаптивному спорті.
33. Еволюція класифікаційних систем в адаптивному спорті.
34. Особливості організації змагань в адаптивному спорті.
35. Характеристика медичної класифікації в адаптивному спорті.
36. Характеристика функціональної класифікації в адаптивному спорті.
37. Характеристика коефіцієнтно-гандикапної класифікації в адаптивному спорті.
38. Класифікація спортсменів з вадами зору.
39. Класифікація спортсменів з вадами слуху.
40. Вимоги до організації змагань за програмою Спеціальних Олімпіад.
41. Особливості проведення тренувальних занять зі спортсменами різних нозологій.
42. Процедура дивізіонування. в змаганнях Спеціальних Олімпіад.
43. Характеристика тренувальних програм Спеціальних Олімпіад.
44. Структура тренувальної програми Спеціальних Олімпіад.
45. Структура тренувального заняття за програмою Спеціальних Олімпіад.